

ΘΥΜΟΜΑΣΤΕ ΤΟΝ ΘΑΛΗ

Την Κυριακή 1η Σεπτεμβρίου 2013 έφυγε από τη ζωή ο ομότιμος καθηγητής της πολεοδομίας Θαλής-Ιωάννης Αργυρόπουλος, στο σπίτι του στο Λονδίνο. Ιδρυτικό μέλος του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του ΑΠΘ και πρώτος καθηγητής πολεοδομίας από τον Σεπτέμβριο του 1960, υπήρξε δάσκαλός μας αρχικά, συνεργάτης και αγαπημένος φίλος αργότερα. Από το 1990, οπότε πήρε σύνταξη, κατοικούσε στο Λονδίνο με τη γυναίκα του Μαίρη Σταύρου-Αργυροπούλου, επίσης αρχιτέκτονα. Το φιλόξενο σπίτι τους ήταν ανοιχτό σε όλους μας, όποτε και για όσο επιθυμούσαμε. Το καλοκαίρι βρισκόταν στο σπίτι τους στη Βουρβουρού.

Ο Θαλής Αργυρόπουλος ξεκίνησε τη διδασκαλία της πολεοδομίας στη δεκαετία του 1960· εποχή παγίωσης των θεσμικών της μέσων αλλά και ωρίμανσης και εφαρμογής ιδεών νεωτερικών για τον σχεδιασμό: σχέδια προθέσεων, ρυθμιστικά ή σχέδια χρήσεων γης και σχέδια νέων μεγάλων συνόλων ήταν τα εργαλεία σε χρήση σε όλη την Ευρώπη, δυτική και ανατολική. Ανοιχτός σε νέες ιδέες, πολιτικοποιημένος, ανήσυχος και ενήμερος, ιδιαίτερα καλλιεργημένος και γνώστης της αρχιτεκτονικής της πόλης, επηρέασε τους μαθητές του με την άποψή του για τον κοινωνικό ρόλο της πολεοδομίας και τον σύνθετο τεχνοκρατικό, ανθρωπιστικό και καλλιτεχνικό χαρακτήρα της.

Η εικόνα της πολεοδομίας που προωθούσε ο Θαλής Αργυρόπουλος με τους συνεργάτες του απηχούσε βέβαια την πρακτική στο δυτικό κόσμο, αλλά ήταν πιο συγγενική με τα οράματα, τις προτάσεις και τις διαμαρτυρίες των αρχιτεκτόνων στη χώρα μας, σε αντίθεση με την καθημερινή ντε φάκτο ελληνική πολεοδομία. Ήταν η εικόνα μιας παρεμβατικής πολεοδομίας, προς την κατεύθυνση της αναδιανομής του πλούτου και της βελτίωσης των όρων ζωής, με ευνοϊκά αποτελέσματα, κοινωνικά και χωρικά. Ο Θαλής (και εδώ η χρήση του μικρού ονόματος σημαίνει πολυετή φιλία) είχε πάντα οξυμένη αίσθηση των επιπτώσεων στη φυσική μορφή του αστικού χώρου διατηρώντας τη ματιά του αρχιτέκτονα πίσω από τη σκέψη του πολεοδόμου.

Ο Θαλής είχε νηφάλια κρίση και εξίσου νηφάλια αντιμετώπιζε τους μαθητές του. Η συζήτηση επάνω στις φοιτητικές μας εργασίες γινόταν ως ήρεμη αντιπαράθεση ώστε το τελικό αποτέλεσμα να προκύπτει διαλεκτικά και όχι με επιβολή της καθηγητικής αυθεντίας. Δίδασκε ενθαρρύνοντας και όχι επιτιμώντας, κάτι που δεν ήταν ο κανόνας στην εποχή μας, δηλαδή πριν από την χούντα, όταν υπήρχαν αρκετά κρούσματα αυταρχικής συμπεριφοράς μέσα στην σχολή. Με τον ίδιο τρόπο ενεργούσαν οι τρεις συνεργάτες του, οι «βοηθοί», όπως ονομάζονται τότε Σεμτώβ Σαμουήλ (Σαμ), Νέλλη Τσόκου και Αντώνης Τσούκας, τους οποίους είχαμε την τύχη να έχουμε καθηγητές, αλλά και η Μαίρη Αργυροπούλου, για την οποία παλαιότεροι φοιτητές εκφράζονταν με μεγάλη εκτίμηση. Ήταν γι' αυτό πολύ ευχάριστη η ατμόσφαιρα μέσα στην τάξη στο εβδομαδιαίο οκτάωρο μάθημα της πολεοδομίας. Το μάθημα είχε χαρακτήρα στούντιο, καθώς για τον Θαλή η από καθέδρας διδασκαλία δεν ήταν η καταλληλότερη για το αντικείμενο. Οι διπλωματικές εργασίες θεωρούνταν πολύ δύσκολες διότι αντιμετώπιζονταν ως άσκηση σε πραγματική μελέτη. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τους ήταν η μεγάλη ομάδα φοιτητών που συνεργάζονταν για το θέμα, το συλλογικό πνεύμα που καλ-

λιεργούνταν και η στενή σχέση με τον επιβλέποντα καθηγητή και την ομάδα των συνεργατών του.

Ο Θαλής ήταν οπαδός του μοντερνισμού, της ουσίας του, χωρίς φανατισμούς. Ήταν ταυτόχρονα και μεγάλος γνώστης του παρελθόντος της πόλης: για την ακρίβεια, κάθε σημαντικής πόλης της Ευρώπης. Στις εκπαιδευτικές εκδρομές ήταν μεγάλη τύχη να τον εξασφαλίσεις ως συνοδό. Καταρχήν εφαρμόζε σε πιο πρόσφορο κλίμα τη γενική στάση του απέναντι στους φοιτητές: «Είμαι εδώ για σας, αν το θέλετε». Όποιος ήταν υποψιασμένος δεν τον άφηνε από κοντά. Οι περίπατοι στις παλιές πόλεις της Ευρώπης, τις οποίες ο Θαλής γνώριζε σαν την παλάμη του χεριού του, ήταν μια αλληλουχία αποκαλύψεων μπρος στα έκπληκτα μάτια μας. Όλο το παρελθόν της πόλης, αλλά και περιοχές με ενδιαφέρον για τη σύγχρονη αρχιτεκτονική και πολεοδομία, ήταν πάντα γνωστά στον Θαλή.

Τον ξαναβρήκαμε στο Πολυτεχνείο μετά την πτώση της χούντας. Ως συνεργάτες του βιώσαμε την αξιοζήλευτη ελευθερία να λες την άποψή σου και να αντιμετωπίζεις τους φοιτητές όπως νομίζεις καλύτερα, αφού έχουν προηγηθεί συλλογικές συζητήσεις μεταξύ των συνεργατών, και αυτό παρά το εν ισχύ τότε αποπνικτικό πλαίσιο του καθεστώτος των εδρών. Ήταν πάντα δίπλα μας για να μας υποστηρίξει γενναιόδωρα σε κάθε καλή προσπάθεια, ουσιαστικά και τυπικά, χωρίς ποτέ να επιδιώξει την δημιουργία «αυλής». Ευγενής, διακριτικός, κύριος με την πιο ειλικρινή σημασία του όρου στις επαφές με όλους, φοιτητές και συνεργάτες: ευγενής μ' ένα εντελώς δικό του στυλ, φιλικό και χαλαρό εκ πρώτης όψεως αλλά απόλυτα συγκροτημένο και κάποτε ιδιαίτερα αυστηρό.

Ο Θαλής τηρούσε πάντα τους κανόνες της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής δεοντολογίας, ευελπιστώντας ότι και οι άλλοι θα ενεργούν με τον ίδιο τρόπο. Βεβαίως αυτό του στοίχιζε ορισμένες φορές ακριβά, αλλά δεν τον επτόησε.

Ως δάσκαλος και συνεργάτης ήταν πρώτα απ' όλα άνθρωπος της πράξης. Ας μην θεωρηθεί αυτό ότι περιορίζει την συνεισφορά του στα όρια του «τεχνικού». Είχε ευρύτατη κουλτούρα και συχνά εικονοκλαστικές απόψεις για την πολιτική, την αρχιτεκτονική, την ζωγραφική, την μουσική, το θέατρο, και κάθε παρέμβασή του αντλούσε από την κουλτούρα αυτή. Από τα ενδιαφέροντά του δεν απουσίαζε η συμμετοχή στα τοπικά πολεοδομικά ζητήματα και είχε λόγο και άποψη πέραν της συμμετοχής σε καθαρά επαγγελματικούς χώρους για ζητήματα που θεωρούσε κρίσιμα.

«Σπινθηροβόλο πνεύμα και ακέραιος άνθρωπος». Τα λόγια του συναδέλφου Γιώργου Συνεφάκη είναι πολύ εύστοχα. Ο Θαλής υπήρξε ένας ιδιαίτερος, πολύπλευρος άνθρωπος, που ξεχείλιζε από νεανικότητα, χιούμορ και ενδιαφέροντα μέχρι τα 90 του χρόνια.

Το στυλ το κάνει ο άνθρωπος, λέει μια μικρή σοφή φράση.
Θα μας λείψει πολύ το στυλ Θαλής.

Αλέκα Γερόλυμπου
Κική Καυκούλα

Πρώην μέλη του Τομέα Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής
Ανάπτυξης Τμήματος Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ,
νυν συνταξιούχοι πανεπιστημιακοί